

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Gdzie i jak](#) > [Koszty](#) > [Poland](#)

Koszty

Autor treści:

Polska

Polska

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje na temat kosztów sądowych w Polsce.

[Prawo rodzinne - rozwód](#)

[Prawo rodzinne - opieka nad dziećmi](#)

[Prawo rodzinne - alimenty](#)

[Prawo handlowe - umowa](#)

[Prawo handlowe - odpowiedzialność](#)

Przepisy regulujące opłaty pobierane przez przedstawicieli zawodów prawniczych

Adwokaci

W Polsce kwota wynagrodzenia pobieranego w poszczególnych sprawach ustalana jest, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów, w drodze porozumienia między adwokatem i jego klientem. Następujące czynniki mogą mieć znaczenie:

- złożoność i zakres kwestii prawnych
- czas niezbędny do prawidłowego wykonania zlecenia
- doświadczenie i umiejętności fachowe adwokata
- terminy
- stopień pilności
- inne czynniki.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r., przy ustalaniu wynagrodzenia należy uwzględnić:

- rodzaj i stopień złożoności sprawy
- wymagany nakład pracy.

W przypadkach szczególnie uzasadnionych, gdy przemawia za tym sytuacja majątkowa lub rodzinna klienta albo rodzaj sprawy, adwokat może ustalić stawkę opłaty niższą niż stawka minimalna określona w rozporządzeniu albo odstąpić od pobierania opłaty.

Zasadniczo koszty postępowania ponosi strona przegrywająca. Jednakże kwota zasądzona przez sędziego (za zastępstwo udzielone przez adwokata) musi być zgodna z limitem określonym w rozporządzeniu z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Zatem (zgodnie z § 15 tego rozporządzenia), opłaty nie mogą być wyższe niż sześciokrotne stawki minimalne ani przekraczać wartości przedmiotu sporu.

Kwota opłaty zależy również od charakteru i celu sprawy oraz etapu postępowania. Rozdziały 2-4 rozporządzenia określają stawki minimalne w zakresie różnych rodzajów spraw.

Radcy prawni

Radcy prawni w Polsce podlegają regulacjom zbliżonym do tych, które obowiązują adwokatów.

Komornicy

Polskie prawo określa również stawki komorników - w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji.

Ogólne zasady stanowią, że:

we wszystkich sprawach majątkowych, wynagrodzenie należy obliczyć jako procent wartości przypuszczalnego roszczenia. Za dokonanie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, wynagrodzenie należne komornikowi od wierzyciela nie może przekroczyć 2% wartości roszczenia, ale równocześnie nie może być mniejsza niż 3 % przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego ani wyższa niż pięciokrotność tego wynagrodzenia.

W sprawach o egzekucję świadczeń komornik pobiera od dłużnika opłatę w wysokości 15% wartości świadczenia, przy czym nie może być ona niższa niż 10% ani wyższa niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego

W sprawach niemajątkowych, za zabezpieczenie i egzekucję świadczenia niepieniężnego pobierana jest opłata stała.

Koszty sądowe w sprawach cywilnych - Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 623)

Opłaty stałe w postępowaniu cywilnym

Ustawa regulująca koszty sądowe w sprawach cywilnych dotyczy opłat i wydatków.

Opłata to kwota pieniędzy pobierana za każdy dokument przedłożony sądowi, w przypadkach, w których ustawa przewiduje taką opłatę. Istnieją trzy różne rodzaje opłat: stosunkowe, stałe i podstawowe.

Wysokość opłaty stosunkowej została określona w art. 13 u.k.s.c. i co do zasady wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu, z zastrzeżeniem, co do wysokości kwoty minimalnej i maksymalnej tej opłaty.

Kwota opłaty zależy od charakteru sprawy, tzn. od tego czy jest to sprawa: cywilna, rodzinna, gospodarcza lub inna. Przy ustalaniu opłat bierze się także pod uwagę rodzaj postępowania prawnego.

Wydatki obejmują opłaty związane z udziałem stron, świadków i biegłych w postępowaniu. Zależą one od poświęconego czasu i wysiłku. Wydatki mogą obejmować wynagrodzenie tłumaczy oraz zwrot kosztów podróży, noclegu, jak również i zarobków lub dochodów utraconych przez świadka w związku ze stawiennictwem w sądzie. Inne uwzględniane wydatki to: wynagrodzenie innych instytucji i osób, koszty analizy dowodów, koszty przewozu zwierząt i rzeczy, utrzymywania ich lub przechowywania, koszty osadzenia i pobytu w areszcie, jak również koszty ogłoszeń.

Dodatkowo wyróżnia się koszty rozstrzygnięcia sporu. Składają się na nie koszty sądowe, koszty przygotowania do rozprawy oraz działań podjętych przez adwokata lub innego zastępcy prawnego w ramach reprezentowania klienta (w tym opłaty za reprezentację i doradztwo).

Ogólna zasada stanowi, że, z zastrzeżeniem odmiennych przepisów, strona przegrywająca zwraca przeciwnikowi koszty niezbędne do zabezpieczenia interesów tego ostatniego. Strona wygrywająca musi jednak czekać na odzyskanie kosztów do momentu orzekania. Kwestia kosztów zostaje rozstrzygnięta w ostatniej fazie postępowania sądowego, tuż przed wydaniem końcowego wyroku.

Etap postępowania cywilnego, na którym należy uiścić opłaty stałe

Opłatę należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie (art. 10 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Opłaty stałe w postępowaniu karnym

Opłaty stałe stron postępowania karnego

W ogólnym ujęciu opłaty te nie stałe lecz obliczane są po wydaniu wyroku. Ich kwota zależy od długości postępowania, wyroku i wynagrodzeń biegłych. Opłaty stałe mogą być przewidziane wyłącznie w sprawach toczących się z oskarżenia prywatnego, w których oskarżyciel prywatny musi uiścić stałą opłatę wstępną.

Etap postępowania karnego, na którym należy uiścić opłaty stałe

Opłaty stałe pobierane od stron postępowania karnego muszą być zapłacone po wydaniu wyroku (ważnego i wiążącego dla stron).

Podstawowe koszty w postępowaniu konstytucyjnym

Polski kodeks postępowania cywilnego przewiduje (w art. 424) możliwość złożenia wniosku o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wydanego w drugiej instancji. Wniosek taki można złożyć jeżeli gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Wniosek taki jest możliwy również wtedy, gdy niezgodność orzeczenia wydanego w pierwszej instancji z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub z naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przewiduje w takim przypadku obowiązkową opłatę. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów ustawy jest to podstawowa opłata w wysokości 30 PLN.

Od tej zasady istnieją jednak wyjątki: w przypadku szeregu procedur opłata jest inna i wynosi:

- 40 PLN jeżeli wniosek o stwierdzenie niezgodności dotyczy postępowania przygotowawczego wszczętego z urzędu;
- 1000 PLN jeżeli wniosek o stwierdzenie niezgodności dotyczy decyzji prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 3000 PLN gdy wniosek o stwierdzenie niezgodności dotyczy decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Podstawowe koszty postępowania konstytucyjnego, w którym należy wnieść opłaty stałe.

Podstawowe koszty w postępowaniu konstytucyjnym należy opłacić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie (art. 10 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Informacje, jakich udzielić muszą na wstępie zastępcy prawni

Prawa i obowiązki stron

Zgodnie z przepisami ustawowymi zastępcy prawni nie ponoszą odpowiedzialności za ostateczny rezultat postępowania. Muszą oni jedynie zachować odpowiedni poziom staranności i podjąć wszelkie środki niezbędne do właściwego prowadzenia sprawy. Oznacza to również, że to zastępcy decydują o wyborze informacji, które mogą być użyteczne dla ich klientów.

Niektóre obowiązki przewidziano w kodeksach postępowania zawodowego. Kodeksy te są jednak wydawane przez izby zrzeszające zastępców prawnych i mają charakter czysto deklaratoryjny. W przypadku ich naruszenia sprawy grozi jedynie postępowanie dyscyplinarne.

Koszty postępowania

- ponoszone przez stronę wygrywającą
- ponoszone przez stronę przegrywającą

Źródła kosztów

Gdzie można znaleźć informacje na temat źródeł kosztów w Polsce?

Informacje (w tym na temat kosztów) dostępne są na oficjalnej stronie polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ma powszechne zastosowanie. Oznacza to, że wszystkie podmioty uczestniczące w postępowaniu prawnym lub szukające informacji na temat kosztów mogą łatwo odnaleźć potrzebne informacje.

Osoby mające trudności ze zrozumieniem ustawy mogą poprosić o pomoc swoich zastępców prawnych (adwokatów lub radców prawnych). Zawodowi zastępcy prawni mogą również dostarczyć informacji i pomocy w różnych postępowaniach w innych językach.

W jakich językach można uzyskać informacje na temat źródeł kosztów w Polsce?

Informacje te są dostępne jedynie w języku polskim.

Gdzie można odnaleźć informacje o mediacji?

Informacje o mediacji zawarte są w art. 183¹ – 183¹⁵ polskiego Kodeksu postępowania cywilnego. Wynagrodzenie mediatorów i ich podlegające zwrotowi wydatki określono w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości przyjętym w dniu 30 listopada 2003 r. Jednakże koszty mediacji nie są ogólnie uznawane za wydatki na potrzeby postępowania przed sądem, chyba że to sąd zarządził mediację.

Gdzie można odnaleźć dodatkowe informacje o kosztach?

Dostępna strona internetowa z informacjami o kosztach

Strona internetowa [polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości](#) stanowi część oficjalnej strony internetowej polskiego rządu. Opisuje ona system wymiaru sprawiedliwości i kwestie związane z polskim prawem cywilnym, w tym kosztami sądowymi. Łącze na stronie ministerstwa prowadzi na stronę zawierającą wyjaśnienia kwestii kosztów w sprawach cywilnych (wyłącznie w języku polskim).

Gdzie mogę znaleźć informacje o średniej długości różnych procedur?

Niezwykle trudno jest przewidzieć średnią długość postępowania prawnego, ponieważ zależy ono do stopnia skomplikowania sprawy pod względem prawnym i faktycznym.

Gdzie można znaleźć informacje o średnich łącznych kosztach danego postępowania?

Niezależnie od powyższego zastrzeżenia, możliwe jest obliczenie średnich kosztów postępowania. Koszty zastępstwa prawnego określane są na początku postępowania. Zależą one od umowy między klientem i przedstawicielem. Jeżeli chodzi o zastępstwo z urzędu, koszty przewidziano w rozporządzeniu.

Możliwe jest również oszacowanie kosztów postępowania w samym sądzie. Opłaty określono w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – zależą one od wartości przedmiotu sporu i charakteru sprawy (np. spór gospodarczy, rozwód). Strony mogą także uwzględnić koszt powołania biegłych.

Podatek od wartości dodanej

W jaki sposób informacje te są udzielane?

Koszty i wydatki określone w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych są zwolnione z opodatkowania i dlatego nie są obłożone podatkiem VAT. Usługi pomocy prawnej podlegają jednolitej stawce VAT (23%).

Jakie są obowiązujące stawki podatku?

Obowiązująca stawka VAT wynosi 23%. Usługi świadczone przez radców prawnych i adwokatów opodatkowane

są w ten sam sposób co inne usługi. Opodatkowanie wynika z ustawy o podatku od wartości dodanej.

Pomoc prawna

Obowiązujący próg dochodowy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych

Osoby ubiegające się o zwolnienie z kosztów postępowania muszą przedłożyć oficjalny wniosek. Zwolnienie może być udzielone, jeżeli wykażą one, że nie są w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Wnioskodawcy muszą również przedłożyć pisemne oświadczenie z podaniem następujących danych: stan rodzinny, wysokość zarobków, źródła dochodu oraz posiadany majątek ruchomy i nieruchomy. Jeżeli powyższe warunki zostały spełnione, sąd przyznaje zwolnienie oraz, dodatkowo, wyznacza bezpłatnego zastępcę prawnego z urzędu (opłacanego przez Skarb Państwa na początku procesu; po jego zakończeniu strona przegrywająca zobowiązana jest, na żądanie strony wygrywającej, zwrócić poniesione wydatki).

Obowiązujący próg dochodowy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych

Nie ma ustalonego progu dochodów. Zgodnie z ogólną zasadą, wnioskodawca musi należycie wykazać, że – biorąc pod uwagę sytuację finansową jego rodziny – pokrycie kosztów byłoby uciążliwe.

Obowiązujący próg dochodowy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w przypadku pokrzywdzonych

Nie ma ustalonego progu dochodów. Pokrzywdzeni będący stronami postępowania otrzymują pomoc prawną jeżeli nie są w stanie pokryć kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Inne warunki przyznania pomocy prawnej pokrzywdzonym

Jak wspomniano powyżej, pokrzywdzony musi być stroną postępowania. W postępowaniu przygotowawczym pokrzywdzony jest stroną z mocy prawa. Podczas rozprawy musi on uzyskać status tzw. oskarżyciela posiłkowego (we Francji *partie civile*).

Inne warunki przyznania pomocy prawnej oskarżonym

Nie ma innych warunków regulujących pomoc prawną przyznawaną oskarżonym. Istnieją jednak dodatkowe przesłanki przyznania oskarżonym takiej pomocy. Jest ona obowiązkowa w przypadkach, w których:

- jest nieletni;
- jest głuchy, niemy lub niewidomy;
- zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności;
- sąd uzna to za niezbędne ze względu na okoliczności utrudniające obronę;
- postępowanie toczy się przed sądem okręgowym jako sądem pierwszej instancji, jeżeli oskarżonemu zarzucono zbrodnię lub jest pozbawiony wolności;
- postępowanie toczy się przed Sadem Najwyższym.

Bezpłatne postępowania sądowe

W przypadku oskarżenia publicznego w sprawach karnych koszty pokrywa Skarb Państwa.

Sprawy dotyczące nieletnich rozpatrywane są nieodpłatnie.

W niektórych przypadkach (np. w sprawach dotyczących obowiązków alimentacyjnych, abuzywnych klauzul umownych) powód jest zwolniony z kosztów sądowych (art. 96 ustawy o kosztach sądowych w postępowaniach cywilnych).

Kiedy strona przegrywająca musi zapłacić koszty strony wygrywającej?

Zgodnie z ogólną zasadą strona przegrywająca zobowiązana jest pokryć konieczne koszty postępowania oraz

zwrócić stronie wygrywającej koszty zastępstwa prawnego. Koszty podlegające zwrotowi określono w polskim Kodeksie postępowania cywilnego (art. 98-110). Koszty te obejmują w szczególności: koszty sądowe, koszty przejazdów, równowartość utraconego zarobku oraz koszty zawodowego zastępcy prawnego.

Wynagrodzenie biegłych

Sąd decyduje o wynagrodzeniu ekspertów, w zależności od celów sprawy, kwalifikacji, okresu trwania i zakresu powierzonych im zadań.

Wynagrodzenia tłumaczy

Wynagrodzenie zależy od tego, czy tłumaczenie zostało zlecone przez państwo czy też podmioty prywatne.

Rozporządzenie o wynagrodzeniu tłumaczy przysięgłych (przyjęte przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 25 stycznia 2005 - Dz.U. z 2007 r. Nr 41 poz. 265) określa kwotę wynagrodzenia płaconego przez instytucje publiczne. Zgodnie z rozporządzeniem koszty tłumaczenia określa się na podstawie następujących czynników: język źródłowy i docelowy (zgodnie z ogólnym założeniem że zazwyczaj łatwiej jest tłumaczyć z języka obcego na krajowy). Inne czynniki to specjalistyczna terminologia i poziom specjalizacji.

W sektorze niepublicznym koszty regulowane są w umowie pomiędzy tłumaczem i jego klientem.

Źródła:

- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. z 2002 r. Nr 163 poz. 1348.
- ustawa o kosztach w sprawach cywilnych – Dz.U. 2005 r. Nr 167 poz.1398.
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, Dz.U. z 2002 r. Nr 163 poz. 1348.

Powiązane dokumenty

[Sprawozdanie Polski z analizy dotyczącej przejrzystości kosztów](#) (396 Kb)

■ Ostatnia aktualizacja: 04/03/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.